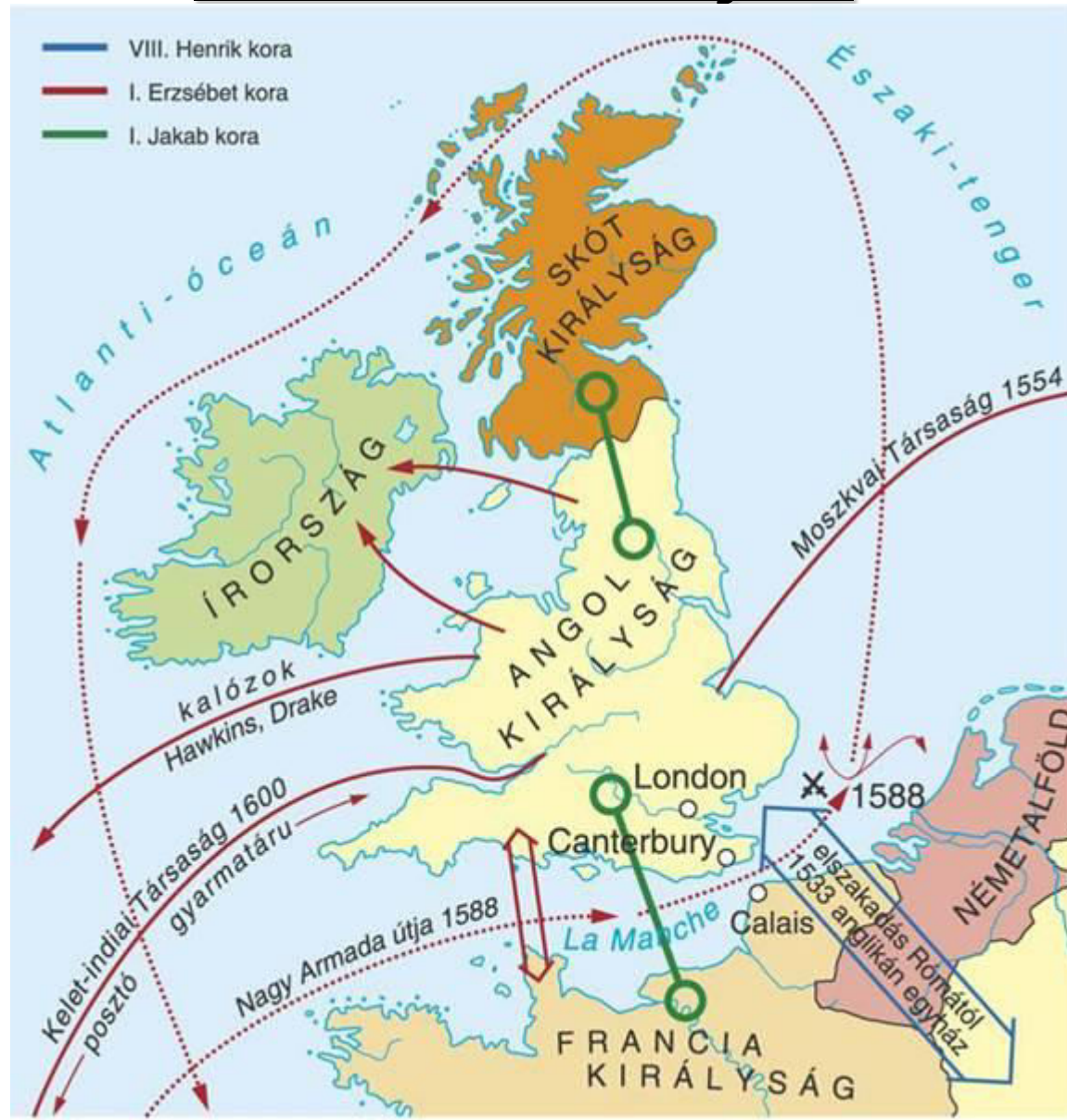

Az angol polgári forradalom 1640-1689

Az alkotmányos monarchia
megszületése

Az angol külpolitika a Tudorok és a Stuartok idején

A Tudorok kora – Anglia, XVI. sz.

Shakespeare időszaka – az angol reneszánsz

VII. Henrik (1485-1509)

- létrehozta a **Titkos Tanácsot** (királyi kormányzat)
- **zsoldos hadsereget** állított fel
- megerősítette a központi hatalmat

VIII. Henrik (1509-1547)

- **egyeduralkodó**ként kormányzott
- elszakították az angol egyházat Rómától
  - » anglikán egyház kiépítése (1534)

I. Erzsébet (1558-1603)

- támogatta a **tengeri kereskedelmet**
- Anglia nagyhatalommá vált
- **Az angol abszolutizmus tetőfoka**

VII. Henrik

A Tudor dinasztia apa és lánya

VIII. HENRIK

I. ERZSÉBET

I. Erzsébet (1558-1603)

Anglia királynője

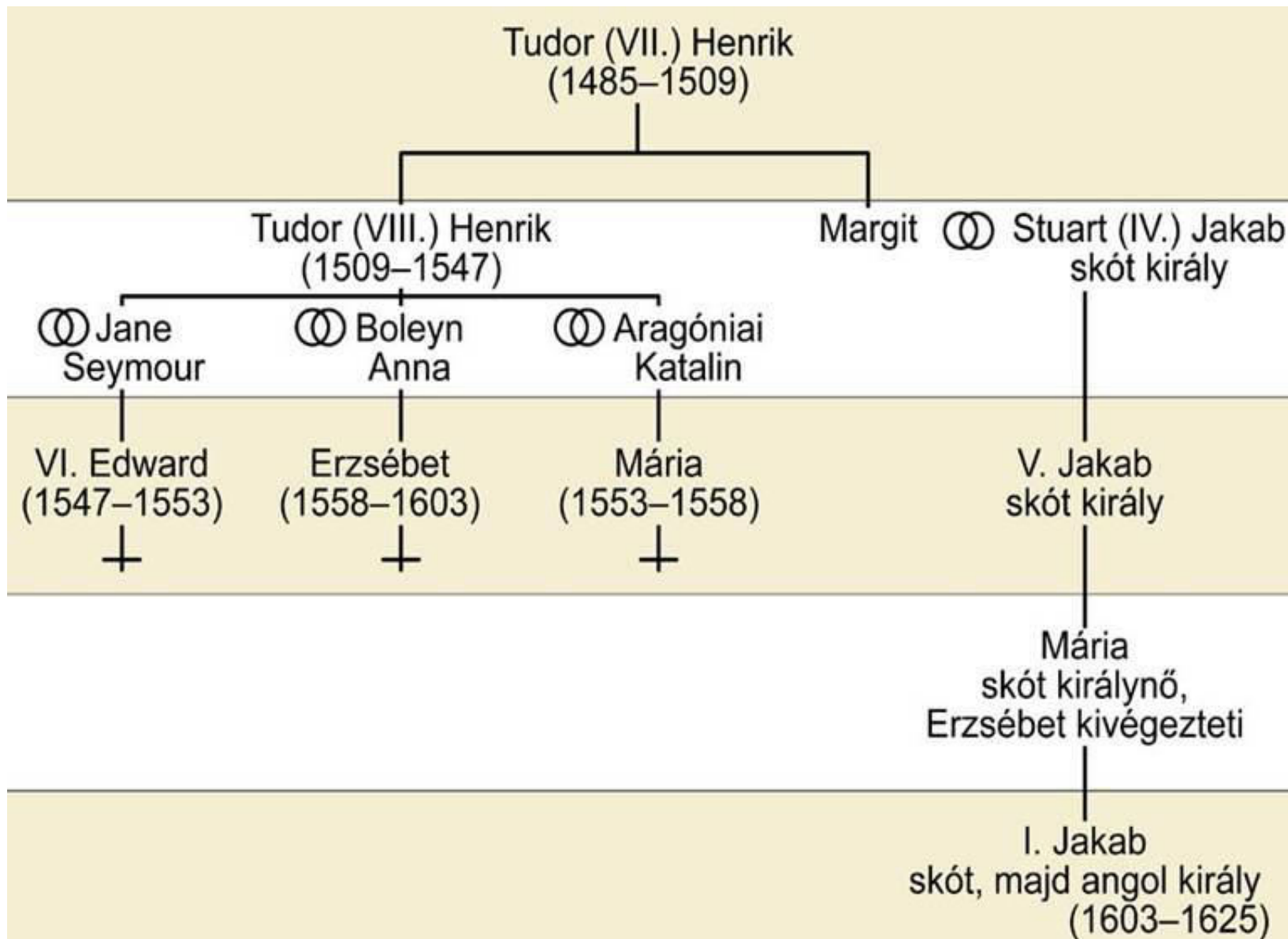
- » **puritánok** (angol kálvinisták) **mozgalma**
- **cél: megtisztítani a egyházat a katolikus elemektől**
- az anglikán egyház eltávolodik a katolicizmustól
- » a királynő **monopóliumokat** vet ki a kereskedelemre
- 1600 Kelet-indiai Társaság (dél-ázsiai keresk.)
- » Anglia **tengeri hatalmának** erősítése
- királynői jóváhagyású kalózkodás (Drake↔spanyol)
- **1588 A nagy Armada legyőzése**

Sir Francis Drake

A Tudor- és a Stuart-ház

A Stuart dinasztia Angliában

(A Jakabok és Károlyok kora)

1603 (Erzsébet †) Tudor-ház » **Stuart-ház**

- A Stuartok **célja az abszolutizmus** folytatása
- A parlamentet mellőzik → nyílt egyeduralom
- A katolicizmus erősítése ↔ anglikán egyház
- Monopóliumok bővítése

Következmények:

- A **puritánok** és a parlament ellenálltak a királynak
- Skót felkelés 1638
- a királynak pénzre (új adótípusok bevezetésével, törvényesítésével), így a parlamentre is szüksége van

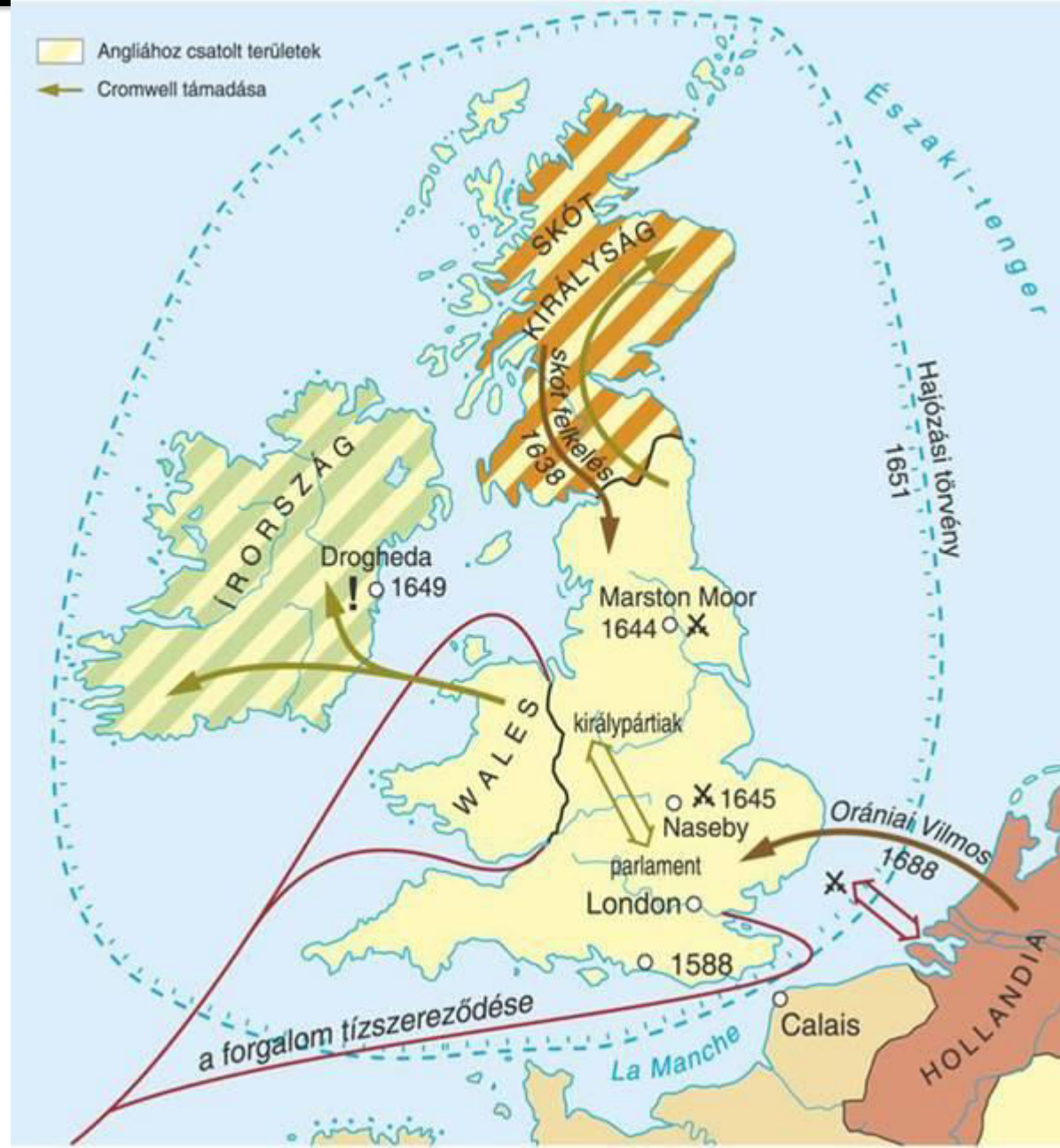
A „lőporos összeesküvés“

- Római katolikusok összeesküvése I. Jakab (ur. 1603-1625), angol király és a parlament ellen
- **1605. november 5-én** fel akarták robbantani az angol parlamentet
- Az angol parlament alatti pincében **Guy Fawkes** őrizte a lőporos hordókat
- Az összeesküvőket leleplezték, elfogták, megkínozták és kivégezték

Anglia a XVII. században

Az angol polgári forradalom szakaszai (1640-1689)

1. parlamenti szakasz 1640–42
2. polgárháborús szakasz 1642–49
3. köztársasági szakasz 1649–60
4. a restauráció időszaka 1660–88
5. a dicsőséges forradalom időszaka 1688–89

A parlamenti szakasz 1640–42

- Skót felkelés 1638-40 – a skótok betörnek Észak-Angliába
- **I. Károly** kénytelen összehívni a parlamentet, hogy pénzt kérjen a további háborúhoz

1. a „rövid parlament időszaka” – kudarc
2. a „hosszú parlament időszaka” – a királyi hatalom korlátozása – I. Károly nem egyezik bele --->

polgárháború

I. (Stuart) Károly

A polgárháborús szakasz 1642-49

- **I. Károly** (1625-49) erőszakhoz folyamodik a parlament ellen, seregét – a „gavallérokat” a nagybirtokosok támogatják
- A radikális puritánok (parlament) hadsereget szerveznek, élén: **Oliver Cromwell** → a „vasbordájúak” – a gentry, ejtsd: dzsentrí-k (elszegényedett, vállalkozó nemesség) és a yeoman, ejtsd: jomen-ek (módosabb parasztság) támogatta

A köztársasági szakasz 1649-1660

1649 a király kivégzése - Anglia köztársaság

» Cromwell katonai diktatúrát hoz létre

- 1651 hajózási törvény (csak angol

hajók↔holland) ---> Ázsiából, Afrikából és Amerikából Angliába csak angol hajók – melynek legénységének legalább fele angol polgár – fedélzetén lehet árukat behozni, európai árukat pedig szintén angol vagy a küldő állam hajóin.

→ tengeri háború Hollandiával (1652-74) »

Anglia tengerek ura

- Skócia és Írország elfoglalása » angol egyeduradalom, 1653-tól Cromwell – lord protector

- 1658 Cromwell † - a diktatúra vége

New Model Army

Az „új mintájú hadsereg”

- tagjai: jó módú parasztok, kézművesek → ütőképesebb
- fő ereje a **vaspáncélos** lovasság (“*vasbordájúak*”)
- kemény fegyelem és **vallási fanatizmus**
- Jelszavuk: ***“Bízzál Istenben és tartsd szárazon a puskaport!”***

Stuart restauráció 1660-1688

- Cromwell halála után a tőkés vállalkozók *visszahívták a Stuart királyokat*
- Ők ígéretük ellenére **vissza akarták állítani az abszolutizmust** ↔ **parlamentiek**
- Növelni akarták **a katolicizmust** ↔ anglikánok
- Meghívták a trónra a holland protestáns fejedelmet – felesége, Mária (révén - Orániai Vilmost (1689-1702)
  - » 1689 - **Jognyilatkozat** – **polgári szabadságjogok**
  - » államforma: **alkotmányos monarchia**

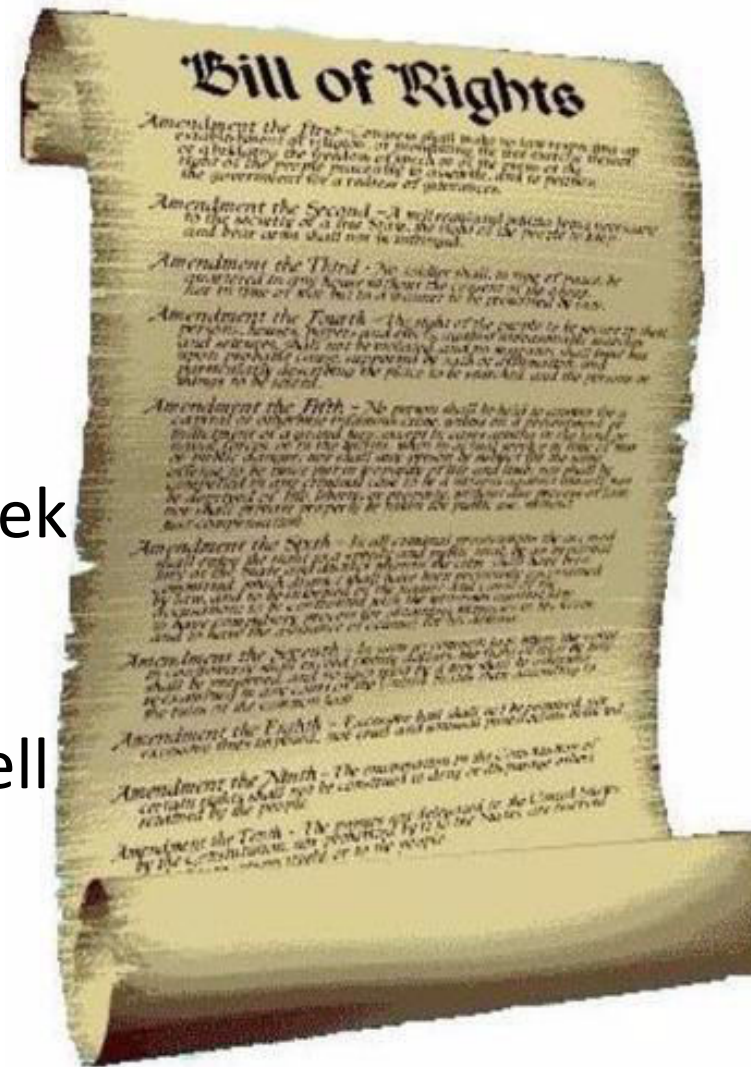

A dicsőséges forradalom 1688-89

1689 Orániai Vilmos a trónon »
alkotmányos monarchia

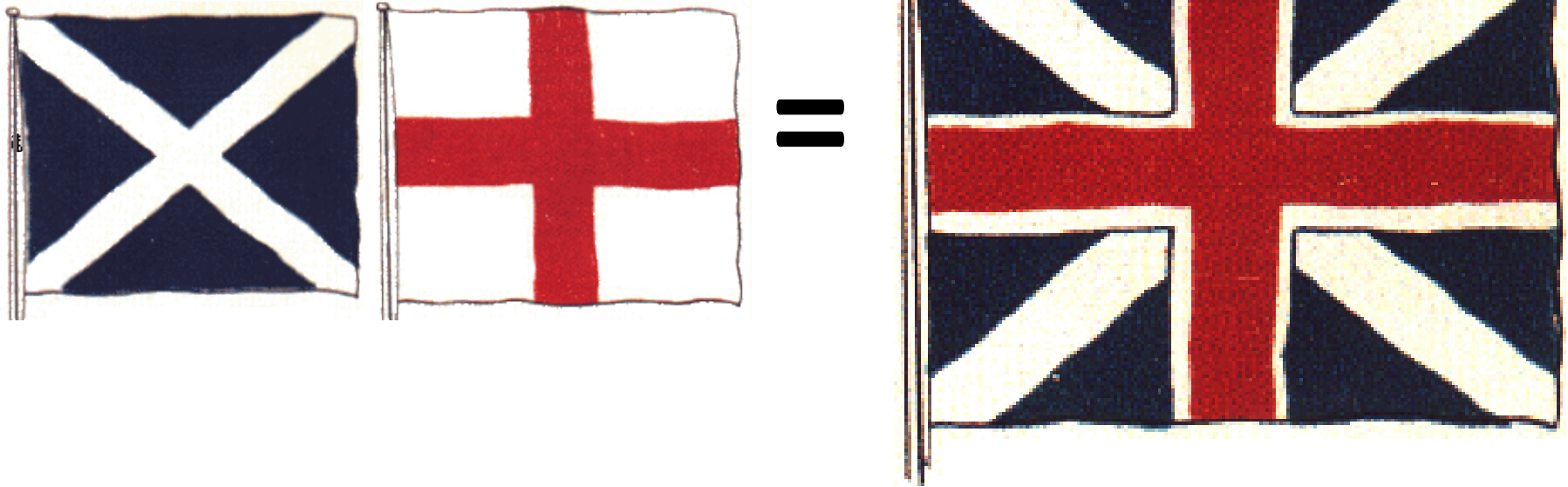
1689 Jogok Nyilatkozata (Bill of Rights) tartalma:

- a törvényhozó testület a parlament
- a végrehajtó hatalom a parlamentnek felelős kormány
- független bíróságok létrehozása
- a parlamentnek évente üléseznie kell
- „a király uralkodik, de nem kormányoz,,
- a parlament beleszólhatott az adószedésbe és a hadsereg fenntartásába

A forradalom utáni rendezés

- 1707 Unió – Anglia + Skócia=**Nagy-Britannia**
- Acts of Union

- A két ország: Anglia és Skócia **elvesztették szuverenitásukat** és egy új egységben, **Nagy-Britanniában egyesültek.** A törvény egyben rendezte átmenetileg a trón betöltésének kérdését is.

St. George's Cross
(England)

+

St. Andrew's Cross
(Scotland)

Flag of Great Britain

+

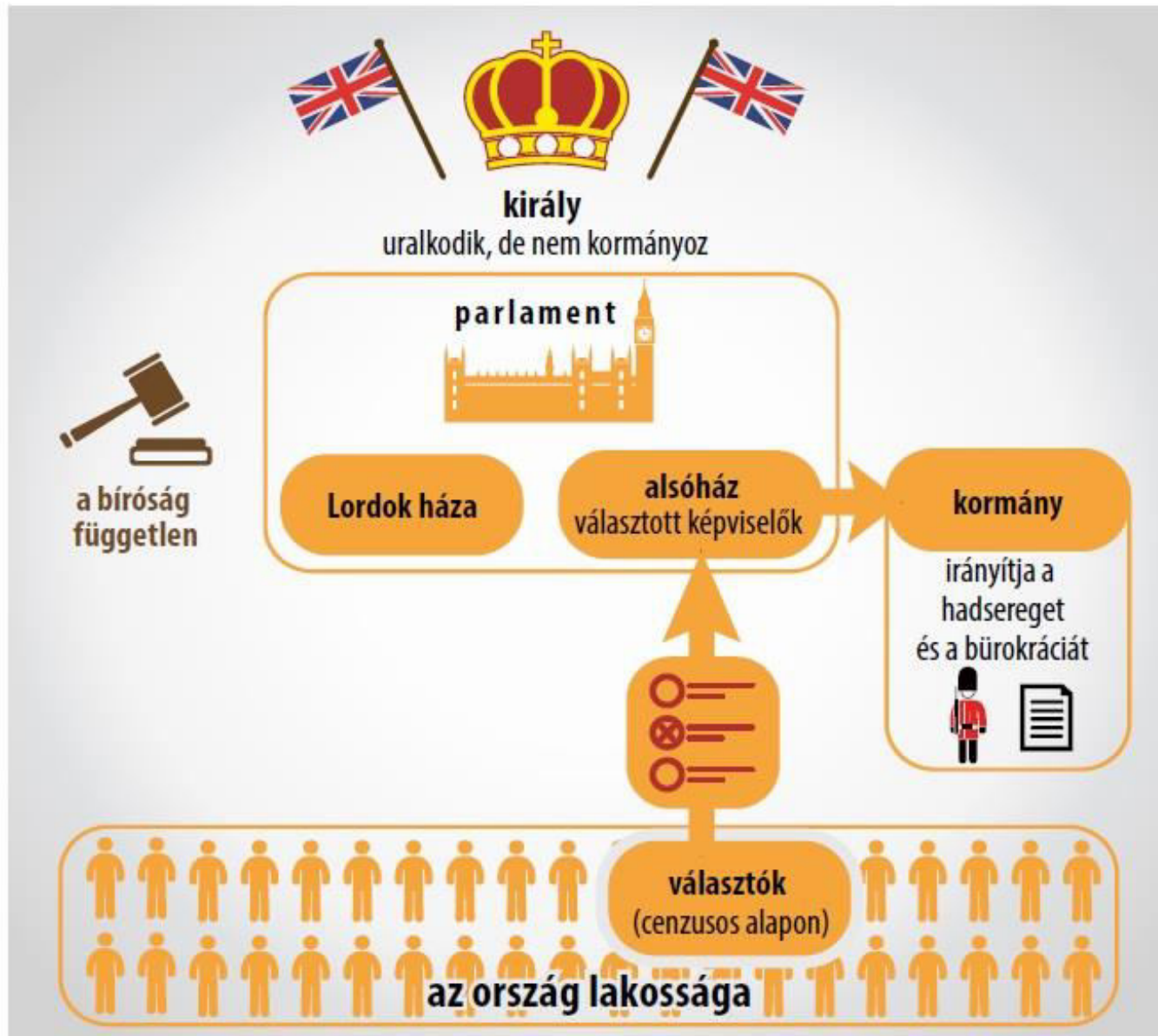

St. Patrick's Cross
(Ireland)

Union Flag of United Kingdom

Az alkotmányos monarchia rendszere Angliában

Az angol alkotmányos monarchia

Az angol polgárháború ábrája

idő	törvényhozás	állam- forma	politikai események		politikai viszonyok
1640	rövid parlament	királyság	polgárháború	csaták	király ↔ parlament presbiteriánusok ↕ independensek - levellerek
1642	hosszú parlament				
1644					
1645					
1648					
1649	köztársaság	I. Károly kivégzése hajózási törvény	Cromwell bevonul Londonba	independensek ↕ levellerek independensek ↕ Cromwell	
1651					Cromwell diaktatúrája (protektorátus)
1653					
1658					
1660					
1660	csonka parlament	Cromwell halála		király ↔ parlament	
1689	gavallérok parlamentje	királyság	restauráció	Jognyilatkozat	király ↔ parlament
	parlament	alkotmányos királyság			

Köszönöm a figyelmet!

